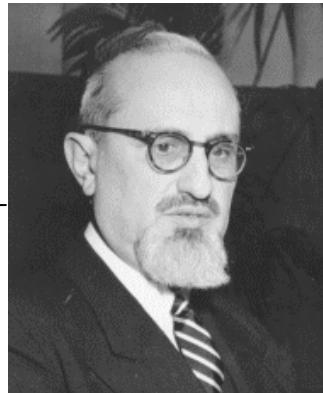

Ki MiBrisk Teitzei Torah:

The Development of a Higher-Order Torah Learning System

Recommended Sources for Further Study:

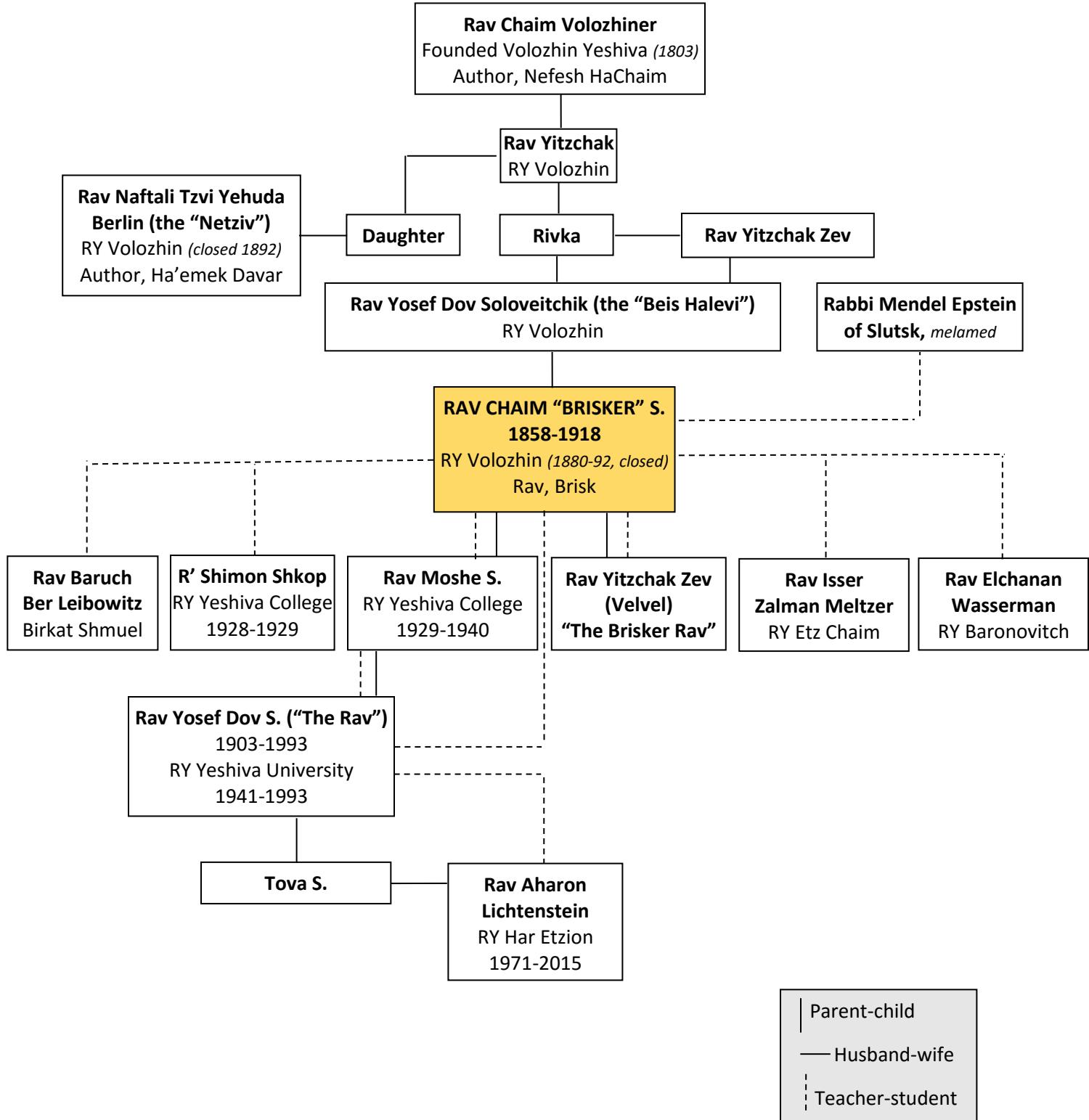
"מר' חיים מבריסק והగרא"ד סולובייצ'יק ועד 'שיעוריו הרב אהרון ליכטנשטיין' – על ". בוטעים ט (Hebrew) גלגוליה של מסורת לימוד". Yehuda V'Shomron, Machon Herzog, 2002. Available for free at <http://haretzion.org/images/stories/YHE/torah/Brisk%20-%20REKrumbein.pdf>

Lichtenstein, Rabbi Mosheh. "What' Hath Brisk Wrought: The Brisker Derekh Revisited." The Torah U'Madda Journal 9, 1-18, New York, Yeshiva University, 2000. Available for free at http://www.yutorah.org/_shiurim/%2FTU9_Lichtenstein.pdf

Saks, Jeffrey. "From the Pages of Tradition: Rabbi Joseph B. Soloveitchik on the Brisker Method." Tradition 33:2, 50-60. New York, Rabbinical Council of America, 1999. Available for free at https://www.academia.edu/3824117/Rabbi_Joseph_B._Soloveitchik_on_the_Brisker_Method

Schreiber, Doniel. "The Brisker Derekh Today: Are We Pursuing the "Path" Envisioned by Reb Hayyim?" In Wisdom From All My Teachers: Challenges and Initiatives in Contemporary Torah Education, Jeffrey Saks and Susan Handelman, eds. 229-248. Academy for Torah Initiatives and Directions (ATID), Jerusalem, 2003. (Available from Rabbi Zalesch by request.)

The Brisker Dynasty – Major Figures

Hallmarks of the “Brisker Derech” (Methodology)

- 1) a) Strong emphasis on Rambam; b) Rambam as interpreter, not merely codifier
- 2) Organizational structure; classification and categorization
- 3) Development of theory via abstraction over practical Implication
- 4) Terminology emphasizing categories
- 5) What over why
- 6) Extraction of matching element from different topic to solve problem
- 7) Importance of Nafka Mina (practical implication) to prove importance of distinction

חידושים הגר"ח כריטות דף יא עמוד א

בעניין קטן הבא על שפה חרופה
כתב הרמב"ם בהלכות שגגות (פרק ט הלכה ג) (1) בן ט' שנים ויום א' שבא על שפה חרופה, היא לוקה והוא מביא קרבן. וכותב, "יראה לי שאינו מביאו עד שיגדל ויהיה בן דעת". וצריך עיון – דהיינו דילפין דקון חייב בקרבן, למה אינו מביאו עד שיגדל? ואמר הגאון רב חיים צ"ל (5), שיש לפרש בב' אופנים (2), או דעיקר חיוב הקרבן אינו חל עליו עד שיגדל, או דאף דעיקר חיוב הקרבן כבר חל עליו, מכל מקום בקטנותו אינו בר הבהא. (3)

קטן בא על שפה חרופה – למה מביא קרבן **כשיגדל?**

= אינו חייב בקרבן?
= אינו בר הבהא?

(6) והנה בהא דאב מדייר את בנו בנזיר, פסק הרמב"ם (פ"ב מהל" נזירות הי"ד) דמבייא, **כשיישלים נזירותו**, קרבנות טהרה, כשאר הנזירים גדולים. והרי, בהלכה דאב מדייר את בנו בנזיר, לא נאמר אלא דחל עליו הנדר **דnezirot**, אבל לעניין **הבתא קרבנות** (2) הרי הוא צריך להיות בדינו קטנים דעולם, **דלא שייר בהו הבאת קרבנות!** אמונם באמת ברמב"ם שם מבואר "וחיב לנוהג בו כל דקדיין נזירות", הרי, דהו מפרש דהלהכה דאב מדייר את בנו בנזיר, אין הפירוש דהוא רק לעניין הנדר **דnezirot** בלבד, אלא דגם עצם **קיום** (4) הנזירות חייב האב לנוהג בו, זהה בכלל ההלכה דאב מדייר את בנו, ואם כן שפיר חייב האב **להביא קרבנות טהרה**, דכל זה **קיים הנזירות**, והאב חייב לנוהג בו מהר הלהכה. (5)

אב מדייר את בנו בנזיר – למה האב מביא קרבנות לבנו?!

הרמב"ם: "חל עליו נדר הנזירות" = נדר, לא קרבנות
הרמב"ם: "וחיב לנוהג בו כל דקדיין נזירות" = נדר + קיום (קרבנות)

אמונם, הרי גם במופלא הסמור לאיש, שנדר בנזיר, כתוב שם הרמב"ם בהלכה הקודמת, דמבייא קרבנות טהרה בעודו קטן. והרי מה דעתה מופלא הסמור לאיש, הוא רק לעניין **חולות** הנדר **דnezirot**, אבל לעניין **הרבנות**, הדר דין להיוות קטנים דעולם, דין מביאין לעילו קרבנות. ואמר הגרא"ח צ"ל דמזה מוכח דקרבנות נזירות, דין קרבנות מחוסר כיפורים עליהם, דין צריך דעת, ואפשר להבאים על הקטנים. [א"ה, ע"ע בחידושים הגר"ח נזיר דף כת ונז].

מופלא הסמור לאיש בנזיר – הרמב"ם: מביא קרבן כsheduyin קטן

רבי מופלא הסמור לאיש – לחולות, לא **לקיום (קרבנות)**
קרבן נזיר = מחוסר כיפורים ← אינו צריך דעת ← קטן מביא

Comparing Brisk and Non-Brisk Torah

■ Leaning at the Seder

חידושי הריטב"א מסכת פסחים דף צט עמוד ב

ואפילו עני שבישראל. פירשו בתוספות, אפילו עני, שאינו רגיל בהשבה כל השנה כולה. גם נמי, עשיר, שהוא מיסב על כלי מילת וכרים וכסתות הוי חירות, אבל עני, מפני שהוא אינו מיסב אלא על גבי ספסל, סלקא דעתך אמרנו לא הוי דרך חירות, ולא צריך הסבה, קא משמע לנו.

עשיר – כלי מילת, כרים, וכסתות
= עני – ספסל

חידושי הגר"ח פסחים דף צט עמוד ב

בעני הסבירה דרך חירות. בשולחן ערוך הרב (סימן תע"ב סק"ו) כתוב, בlijל פסח טוב להרבות בכלים נאים כפי فهو, אפילו כלים שאינו צריך לסייעה – יסדרם יפה על השולחן לנו, **זכר לחירות וכו'**. אבל הגר"א שם (בסק"ב) כתוב, על דרך השולחן ערוך, שכטב יסדר שלחן יפה בכלים נאים כפי فهو, דמשום חירות בעין זה, ומשמעו דאינו רק משומן **זכר** בعلמא, אלא דזהו בכל דרך חירות, שנאמרה במצות הסיבה.

והנראה בזה, דהנה במצות הסיבה, כתבו רשי"ו והרשב"ם (ריש פרק ערבי פסחים ד"ה ואפילו) "עד שישב כדרך בני חורין במטה **ועל השולחן**", ולכורה, מה עני של שלחן אצל הסיבה? אלא על כרך, דזהו נכלל בהסבירה דרך חירות, **שיהיה דוקא על השולחן**, אבל אם ישב על המטה בלבד, לא הוי הסיבה. ולפי זה, כיוון דבעין שיסב על השולחן משומן מצות הסבה, אם כן, שיר גם כן **שיהיה השולחן מסודר בכלים נאים, משומן מצות הסבה דרך חירות**.

כלים נאים = "חריות" או "זכר לחירות?"
חריות (כלים) = דרך חירות (הסבירה)
הסבירה ← שלחן
שלחן = כלים נאים

■ Repeating Shemoneh Esrei for Obsolete Additions

חידושי הגר"ח ברכות דף כו עמוד ב

בעני טל ומטר

בשכח ולא אמר "טל ומטר" במנחה בערב שבת, דהדין דמתפלל ערבית שתים, ואף דבערבית לא יזכיר "טל ומטר". וכבר הקשו התוספות (בד"ה טעה), בשכח לומר עלה ויבא, מה מועיל מה שיתפלל ערבית שתים, כיוון שעכשוי כבר אין ראייה חדש, ואין אומר עלה ויבא! אולם, בטל ומטר, אין להזכיר כן, משום דעתו הוא **מסדר התפילה** (5), וכשלא אמר, הוא משנה מມtbody שטבעו חכמים, וכאיilo לא התפלל כלל. אבל עלה ויבא, רק **חייב הזקרה היא** (4), ולא הוי כלל התפילה, רק שחיבר להתפלל שנים כדי שיזכר עלה ויבא, ועל כן שפיר מקשו מה מהני כשיתפלל ערבית שתים. (2)

Reason (Rav Chaim)	מעריב שתים?	... ערב שבת on Forgot
סדר התפילה – كانوا לא התפלל	Yes	טל ומטר
חייב הזקרה – עדין כבר התפלל	(תוספות) No	עליה ויבא

דף על הדף ברכות דף כו עמוד ב

ובהר צבי (או"ח ס' נד) כותב בשם הגאון ר' חיים הלוי זצ"ל (ונדפס בחידושי הגר"ח על הש"ס ברכות כו, ב) דמי ששכח לומר "טל ומטר" בערב שבת, ונזכר בשבת, בזה قول עלה מודו שציריך להתפלל ערבית

שתיים, אפילו שאין מרוחח כלום אם יחזור ויתפלל – דהא אין אומר בשבת "טל ומטר" – ד"טל ומטר" הוא בכלל מטבע שטבעו חכמים, וכל שלא האזכיר "טל ומטר" hei משנה מטבע שטבעו חכמים בברכות, והוא כלל התפלל כלל, ולא דמי ל"עליה ויבוא". **אולם הוא חולק עליו, וסובר ד"עליה ויבוא" ו"טל ומטר"** שווים, ודין אחד י"ש להם, וכיון דבר"עליה ויבוא" תלייא בחלוקת הראשונים הנ"ל, הוא הדין ב"טל ומטר", וכי לצאת ידי ספק, חזור ומתפלל בתורת נדבה.

חידושי הגר"ח בבא קמא דף פח עמוד א מה לאשה שכן אינה במילה

"מה לאשה שכן אינה ראייה למילה". עיין בשיטה מקובצת שהקשה, דהתם משום דלא שיר גבה מילה, ותירץ דהרי פטורה גם מהטפת דם ברית! והדבר תמורה – הרי גם הטפת דם ברית לא שיר גבה!

ונראה על פי מה דאיתא בגמרא עבודה זרה דף כ"ז, דנכרי פסול למול – או משום דכתיב "המול ימול", או משום "ואתה את בריתי תשמר". וקאמר בגמרא שם, דנפקא מינה לאשה, דאי משום "המול ימול", אשה כמאן דמהילא דמייא; ואי משום "ואתה את בריתי תשמר", נתמעט גם אשה.

למה נכרי פסול למילה?

פסוק "המול ימול" ← אשה כשר למול (כמהילא דמייא)
פסוק "ואתה את בריתי תשמר" ← אשה פסול למול

ומוכח מזה, דלענין מילה, אמרין דליתא באשה משום דלא שיר גבה, ועל כרך, כמאן דמהילא דמייא, מה שאין כן לענין הטפת דם ברית, ליתא מדינה גבה, ועל כן פטולה גם לאחרים.

אשה

כמאן דמהילא דמייא	←	לא שיר גבה	←	כשר לאחרים
ליתא מדינה לגביה	←	פטול לאחרים		

מילה
טפת דם ברית

ולפי זה, מבואר היטב דברי השיטה מקובצת, דלענין הטפת דם ברית, דמצותו משום "ואתה את בריתי תשמר", אם כן, אשה אינה בדיון הטפת דם ברית, ושפיר הוא פירכא, אף על גב דלא שיר גבה; מה שאין כן גבי מילה, דעיקר הטעם משום דלא שיר גבה, ולא מדינה, ועל כן הקשה השיטה מקובצת שפיר, דלא הוא פירכא.

אשה

לא שיר	←	שיטת מקובצת: לא שיר
לא מדינה	←	שיטת מקובצת: פטור

מילה
טפת דם ברית

וגם, דיש עוד לפרש, דלענין מילה, דלא שיר גבה, שפיר הוא דין כמאן דמהילא דמייא, מה שאין כן לענין "ואתה את בריתי תשמר", לא מהני מה דלא שיר. מכל מקום, חסר לה הר דין, וגם בזה תבאורו דברי השיטה מקובצת.

■ **"What Hath Brisk Wrought?" (Lichtenstein), p. 9**

The field is thus narrowed and all questions regarding the "final cause" eliminated. The Brisker transformation of the learning effort has been extremely successful in its goals of explaining the material world of applied pesak halakhah, but it has done so at the price of eliminating all speculation regarding the motivating forces behind the halakhot.

Classic Brisker Terminology

- **Lomdus** Deep, highly-analytical learning
- **Chakirah** Logical inference or result of a halachic inquiry or investigation
I made a *chakirah* that the reason the Broncos lost the Super Bowl was because they did not have a sufficient game plan.
- **Limmud** Way of learning a particular idea
- **Pirchah** Challenge to a halachic hypothesis
When presented with a *limmud* that Succot and Pesach should be comparable due to their similar dates, the Gemara offers a *pirchah* that the Pesukim do not both say תשבעו
- **Chiluk** Division into categories
We made a *chiluk* between our children that the ones over age 10 can cross Alameda by themselves and the ones younger than 10 cannot cross Alameda by themselves.
- **Chalot Shem** Legal definition; identification
Students in DAT have the *chalot shem* Modern Orthodox.
- **Etzem** Essence – the element in its objective (potential) sense
- **Kiyum** Fulfillment – the element in its active (kinetic) sense
- **Peulah** The act which causes a future affect (i.e., ownership) to take place
- **Chalot** The point at which something (i.e., ownership) begins to take affect

■ Siman	Effect	$A \rightarrow B$
■ Sibah	Cause	$A \leftarrow B$

Does adhesion on lung *cause* animal to be non-glatt-kosher (Shulchan Aruch), or does it *result* from already being non-kosher (Rama)? Nafka Mina for treating the animal as non-glatt-Kosher or non-Kosher.
- **Tzvei dinnim** Distinction made between two apparently overlapping elements
- *Tzvi dinnim* in *brit millah*, father and son. Before Bar Mitzvah, it is a *din* in the father; after Bar Mitzvah, it is a *din* in the son.
- **Cheftzah** Identification of Halachic paradigm as related to *object*
- **Gavrah** Identification of Halachic paradigm as related to *character*
Whether we have school on a snowy day is a *din* in the *cheftzah*; whether each student can actually come is a *din* in the *gavrah*.
Relations with forbidden relative is an *issur gavra*; relations with own *niddah* wife is an *issur cheftza*. (Brisker Rav Yevamot 2a)

How Would a Brisker Look at the World?

■ **Theoretical Construct:** When a person leaves a *succah* because of rain, is that a result of the *succah* being no longer a *mitzvah* object (*issur cheftza*), or of the person no longer being obligated in *mitzvah succah* (*issur gavra*)?

Nafka Mina:

A) It stops raining during the meal. (The Mishna says you are exempt until the end of the meal, which would seem to indicate an *issur gavra*, since the *cheftza* is now usable.)

B) It is not raining a few blocks away. Do I need to go to a *succah* there? (If it is an *issur cheftza*, yes, since that *cheftza* never received the *chalot shem* of an invalid *succah*. If it is an *issur gavra*, no, because the person remains exempt wherever he is.)

C) It stops raining during the meal. Do my neighbor and I need to trade *succahs*? (If the exemption was an *issur cheftza*, yes – we were each exempt from our own *succah*, but the temporary nature of the *issur cheftza* never applied to other people any more than it applied to the same person later that day.)

D) It stops raining, and then I arrive at your house. Should I eat inside with you or outside in the *succah*? (*Issur cheftza*, inside; *issur gavra*, outside.)

■ **Theoretical Construct:** Is not eating in the *succah* a *din* in the discomfort caused by the rain or is it a *din* in the actual rain itself? (*Tzvei Dinnim*)

Nafka Mina:

A) I am wearing a raincoat. (If it is a *din* in discomfort, I am obligated to stay outside, because I am not uncomfortable. If it is a *din* in the actual rain, I should go inside.)

B) It is not raining, but it is cold or windy. (If the rain exemption is a *din* in discomfort, I should go in, because I am uncomfortable in the cold or wind. If it is a *din* in the actual rain, I have no exemption. From the fact that the Mishna discusses ruined soup as a criteria for going inside, it would seem that it is a *din* in the actual rain, not the physical discomfort. Cold and wind do not ruin soup, only rain does.)

■ **Nafka Mina:** Pesach ends on Friday. Can I cook *kitniot* for Shabbat in a Pesach pot?

Construct: If the *issur kitniot* has the *chalot shem* (legal status) of *chametz*, no, I cannot cook *kitniot* in a Pesach pot any more than I could cook *chametz* in a Pesach pot. If *kitniot* was a preventative measure against eating *chametz* but the *kitniot* never received the *chalot chem chametz*, yes, because since the need for prevention ended, the *kitniot*, which in itself is permitted, can no longer cause harm to my Pesach pot.

■ **Nafka Mina:** My boss fired me yesterday. Should I apply for a job at the same company today?

Construct: If your boss fired you because of your own lack of competency (*issur gavra*), no, because you are the same lazy person today. If your boss fired you because of your inability to do that particular job (*issur cheftza*), yes, because you are applying for a different job.

■ **Nafka Mina:** I hated Star Wars Episodes 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, and 8. Should I go see 9?

Construct: *Tzvei Dinnim* in disliking Star Wars: writing and casting. If your dislike was a *din* in the writing, then new writers creates a different *chalot shem* and you should go see it. If your dislike was in the cast, then the presence of new writers does **not** create a new *chalot shem* and you should **not** go see it.

Rav Y. D. Soloveitchik's 10 Rules of Brisker Learning

(Adapted from Tradition article cited on Page 1, which is based on **מה דודך מודך**)

- 1) Clarity.** "Everything became so simple, so clear, so elementary, so much so that they wondered why they themselves hadn't explained the (heretofore unclear) position of the Rambam or statement of Tosafot as had their rabbeim."
- 2) Originality.** "The introduction of borrowed logical considerations ... the repetition of ideas and Torah novellae which float in the air and are known by every yeshiva student ... with no effort to find a manner of frank and individual self-expression – all these are foreign to the creative and true methodology of R. Hayyim."
- 3) Totality.** "Everything – from beginning to end – is crucial. Even if the learner is sure of the genuineness of his thought process, in its image and form, even if he senses that he is on the straight path, eyeing lights in the distance – he dare not rest if even the most minuscule detail cannot fit within his general conceptual framework."
- 4) Truth.** "The Halakhic Man's conscience is highly vigilant. He is self-critical, neither deceiving himself nor blinding (honest) insight. If he is at all uncertain of the veracity of his reasoning, even though others may appreciate (his logic), he will blot it from his writing and speak not of it to another. Truth is his guiding light."
- 5) Commitment.** "Absolute devotion to Torah, and the ability to utterly focus on it by day and night, are the dual conditions to actualize this method. Halakhic Man is committed with his entire heart and soul to Torah and halakhic reasoning, and is not distracted from them even while occupied with other matters."
- 6) Succinctness.** "This method does not need verbosity, prefaces or multiple examples. ... It strikes right to the root of the matter, using (only) two or three words. By emphasizing just one word in the language of the sugya, all questions evaporate, difficulties are solved and doubts resolved."
- 7) Expectations.** "The Halakhic Man does not attempt to resolve all questions. He neither rejoices in answers, nor is he pained by the queries. Man's role is to understand. When he understands the difficulty and the inexplicable complexities – that is enough! Halakhic Man does not waste his spiritual energies for naught, (attempting to) answer unanswerable questions or unsolvable riddles."
- 8) Straightness.** "Halakhic Man will never utter a convoluted or fabricated idea. ... The simple understanding (peshat) is his guiding light."
- 9) Control.** "The most fundamental and central idea is the act of simplification. (Halakhic Man) enslaves the word to its true meaning, the form to the content, the terminology to the method. He becomes possessor of the Torah, doing with it as he will."
- 10) Accessibility.** "Halakhic Man is an outstanding pedagogue, with fantastic ability to make (Torah) understood. Both young and old depend on him ... His students admire him, for they have only one, irreplaceable teacher, and he is entirely dedicated to them with all his heart and soul."